

Sagarra a Prada

"El que jo he trobat a faltar a Prada, en l'any del centenari del naixement de Josep Maria de Sagarra i de Castellarnau, no és pas un gran homenatge de la UCE, sinó un petit homenatge de la vila de Prada, representada pel seu batlle, el senyor Pau Blanc. M'hauria agradat que el senyor batlle hagués tingut un petit record per a aquell personatge que el Nadal de 1939 traduïa el Dant al català en una modestíssima habitació del Grand Hotel de Prada."

En tornar de vacances em trobo una carta del meu bon amic G., en la qual em fa arribar el programa d'actes de la Universitat Catalana d'Estiu d'aquest any "on —em diu— no es preveu *cap acte d'homenatge* al teu pare amb motiu del centenari del seu naixement". I afegeix: "Sí que se'n prepara un, en canvi, dedicat a Joan Salvat-Papasseit, a càrrec de Joaquim (no serà Jean?) Molas. Al teu pare, li dedicaran *part d'una sessió* en un curs sobre heterodoxos i marginals de les lletres catalanes" (...) "Ho trobo, tot plegat, demencial. Si no fes plorar, faria riure..." —m'escriu el meu amic.

Tan demencial com vulguis, amic G., però també té la seva lògica. No fa gaire l'amic Permanyer em va dir que el professor Molas feia córrer que no acceptaria d'escriure cap article, donar cap conferència sobre Sagarra i, menys encara, participar en cap homenatge a la seva persona, per tal de no córrer el perill de ser públicament atacat pel fill del poeta (*c'est-à-dire, moi*), el qual, segons diu el professor, mai no s'ha sentit ni se sentirà prou satisfet amb les mostres de simpatia i d'admiració que pugui despertar la figura i l'obra del seu pare. Ves per on, amic G., m'he acabat convertint en un dels pitjors enemics del meu propi pare i en el causant d'una gran part del rebuig que rep del món acadèmic d'aquest país.

El que jo he trobat a faltar a Prada, en l'any del centenari del naixement de Josep Maria de Sagarra i de Castellarnau, no és pas un gran homenatge de la UCE, sinó un petit homenatge de la vila de Prada, representada pel seu batlle, el senyor Pau Blanc. M'hauria agradat que el senyor batlle hagués tingut un petit record per a aquell personatge que el Nadal de 1939 traduïa el Dant al català en una modestíssima habitació del Grand Hotel de Prada, mentre el meu "padrinet", Pau Casals, tocava el cel·lo —una cançó de bressol— en una altra cambra per tal que s'adormís el fill del poeta (*c'est-à-dire, moi*), i la meva mare xerrava al menjador amb Pompeu Fabra i la seva filla Carola.

M'hauria agradat que aquest petit homenatge s'hagués celebrat, per exemple, Chez Henri, el Grand Café com en dèiem abans, i que després d'haver parlat el senyor batlle, s'hagués ofert a la parròquia una ronda de picon, sense granadina, amb dos o tres glaçons i un raig de sifó, tal com se l'acostumava a prendre el meu pare en aquell cafè. I que amb un picon en una mà i un exemplar de *La Divina*

Comèdia en una altra, algú dels presents hagués llegit un cant de la traducció del meu pare, el cant XV de l'Infern, per exemple, el dels sodomites —*Siète voi qui, ser Brunetto?*—, que tanta gràcia fa al jovent universitari.

Per tornar al programa de la UCE i al curs sobre heterodoxos i marginals de les lletres catalanes, l'*Avui* del 22 d'agost m'informa que el fill del i membre de l'Institut d'Estudis Catalans Jordi Carbonell, que era l'encarregat de parlar del Sagarra heterodox —"Josep Maria de Sagarra: l'heterodòxia conservadora", així es titulava la seva conferència—, va dir del meu pare que era "l'escriptor més variat i prolífic en llengua catalana des de Ramon Llull" i "l'autor més popular després de Verdaguier i Guimerà".

M'agrada especialment això de "l'autor més popular", i més venint de qui ve. Vaig conèixer el senyor Jordi Carbonell l'any 1962, pocs mesos després de la mort del meu pare. No sé si el senyor Carbonell se'n deu recordar: va ser a casa seva, en una reunió de treball sobre un muntatge que l'Agrupació Dramàtica de Barcelona tenia previst fer d'*Un somni d'una nit d'estiu*, en la traducció del meu pare —jo havia de fer de Puck— i que no va poder tirar endavant. Jo coneixia el senyor Carbonell com a crític teatral de *Serra d'Or*, en aquells anys la revista més *engagée* del Principat i, com a tal, li vaig demanar si volia escriure un epíleg per al Teatre del meu pare dins l'edició de les anomenades *Obres Completes* (Editorial Selecta). Jo no estava gaire segur que el senyor Carbonell acceptés el meu oferiment —en aquells anys ningú no donava un ral pel teatre de Sagarra i, qui diu el teatre, diu la poesia, la prosa, el seu treball de traductor...—, i sabia que, en el cas d'acceptar l'encàrrec, no seria gaire generós amb el personatge i amb el seu teatre. Però jo tenia llavors vint-i-quatre anys i era un noi *engagé*, convençut que el teatre del meu pare havia de passar, vulguis no vulguis, per la pedra de la ideologia dominant, i aquesta ideologia era aleshores una mena de marxisme molt casolà, molt *bon enfant*, tot s'ha de dir, que en el cas del teatre era representat pel senyor Ricard Salvat (que, com sempre, feia la seva guerra personal) i pel crític de *Serra d'Or*, la revista on escrivien o escrivien Fuster, Gabriel Ferrater, Molas, Castellet, Raimon, Lluch... fins i tot jo mateix!

A l'epíleg (Barcelona 1963) que el senyor Carbonell va tenir la gentilesa de redactar per

Mercè Devesa de Sagarra, amb el seu fill Joan, a Prada, el Nadal de 1939.

al volum segon del teatre, dit complet, del meu pare, el professor va escriure el següent: "Sagarra va fracassar a construir una literatura nacional popular" (anys enrere, Pla havia escrit: "Tenim amb prou feines un inici d'esperit i de literatura nacional, i al meu entendre Josep Maria de Sagarra —amb tots els seus defectes i amb els seus defectes i tot— n'és un dels més legítims representants").

Pel senyor Carbonell, l'obra de Sagarra "té, certament, unes característiques que la lliguen a la seva terra. Però aquestes característiques no són, en llur majoria, d'ordre essencial, profund, sinó d'ordre populista, superficial o, almenys, formal" (...) "El seu acostament al gran públic és aconseguit per mitjans clarament populistes, no autènticament populars" ("conseqüència de l'actitud aristocràtica" del personatge, a l'entendre del senyor Carbonell).

Doncs bé, han passat trenta anys i aquell "aristòcrata desmenjat" (Castellet/Molas), aquell escriptor populista, molt català, però incapaç de representar un inici d'esperit i de literatura nacional, que ens pintava el professor Carbonell, s'ha convertit en "l'autor més popular després de Verdaguer i de Guimerà" per obra i gràcia del mateix professor Carbo-

nell. I aquesta conversió s'ha produït en el marc incomparable de la Universitat Catalana d'Estiu. Com diu aquella popularíssima sarsuela: "*la ciencias adelantan que es una barbaridad*".

Joan de Sagarra